Begreppslista

Regionplan för Skåne 2045
Samrådshandling

Bilaga 2

Begrepp i Regionplan för Skåne 2045

Begreppslistan är framtagen för att underlätta för läsarens förståelse av begrepp i Regionplan för Skåne 2045. Begreppen listas i bokstavsordning.

Aktiva resval

I regionplan för Skåne 2045 handlar aktiva resval om att skapa förutsättningar för att fler ska kunna välja att exempelvis gå eller cykla.

Biologisk mångfald

Biologisk mångfald handlar om variationsrikedomen bland levande organismer av alla ursprung, inklusive från bland annat landbaserade, marina och andra akvatiska ekosystem och de ekologiska komplex i vilka dessa organismer ingår. Detta innefattar mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem (Naturvårdsverket, 2023).

Digital konnektivitet

Digital konnektivitet innebär tillförlitlig och säker samt obruten digital uppkoppling genom bredband via fiber, mobila nät, satellitlänk och andra tekniska lösningar (SKR, 2026).

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som naturens ekosystem ger oss människor. De bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Det kan handla om ekosystemens förmåga att rena luft, sänka temperaturer, ta hand om dagvatten och erbjuda rekreativa och hälsosamma miljöer. Ekosystemtjänster delas vanligtvis in i fyra kategorier: stödjande, reglerande, försörjande och kulturella tjänster (Naturvårdsverket, 2024; Boverket, 2021).

Energizoner

Energizoner är ett strategiskt planeringskoncept som skapar de rumsliga förutsättningar som behövs för att möjliggöra energiproduktion. En regional energizon är en zon för utveckling av befintlig eller ny fossilfri energiproduktion, där synergier med det omkringliggande området och befintlig infrastruktur tillvaratas (Region Skåne, 2025b).

Erosion

Erosion är en ständigt pågående förändringsprocess där vatten, vågor, vind och is ständigt nöter ner jord och berg i landskapet. Denna process kan leda till ras och skred längs med vattendrag, kuster och sluttningar, vilket kan orsaka utmaningar för bebyggelse och infrastruktur. Erosion behöver därför även beaktas i planeringsprocessen (Myndighetsnätverket för klimatanpassning, 2025).

Geografiska UAS-zoner

Geografiska UAS-zoner är avgränsade områden i luftrummet där drönarflygning kan tillåtas, begränsas eller uteslutas. Geografiska UAS-zoner används för att hantera säkerhet, integritet, miljöhänsyn och skyddsvärda platser samt utgör en viktig grund för innovativ luftmobilitet (IAM) (Transportstyrelsen, 2025).

Grönområden

Grönområden är ett samlingsnamn för offentligt tillgängliga vegetationsklädda ytor, både i parker och i natur- och kulturlandskapet. Även vattenområden inkluderas i begreppet (SCB, 2021).

Regionala grönområden: I regionplanen hänvisar regionala grönområden till områden av särskild regional betydelse.

Grönstråk

Grönstråk är mer eller mindre sammanhängande länkar mellan grönområden som utgör rekreativa och ekologiska samband. De byggs upp av större och mindre, ibland långsträckta, landskapselement såsom vattenytor och vattendrag, våtmarker, trädalléer eller gräs- och skogsmarker samt mindre fragment i landskapet som träddungar och i vissa fall kraftledningsgator (Region Skåne, 2024b).

Grönytor

Alla typer av ytor som bygger upp den samlade grönstrukturen inom tätortsgränsen, såsom allmänna parker och öppna gräsytor samt andra träd- eller gräsbevuxna ytor, vid byggnation överblivna gröna ytor (impediment), villaträdgårdar, gröna ytor mellan flerbostadshus eller industribyggnader och även gröna stråk mellan vägar etcetera (SCB, 2021).

Hänsynsavstånd

Hänsynsavstånd är ett avstånd som anger hur nära ett vindkraftverk kan placeras i förhållande till exempelvis bostäder, kommungräns och tätorter (Region Skåne, 2024a).

Innovativ luftmobilitet (IAM)

Innovativ luftmobilitet (IAM) är ett samlingsbegrepp för luftburna tjänster och transportlösningar med exempelvis drönare och eldrivna vertikalstartande luftfartyg (Region Skåne, 2025c). Begreppet omfattar både luftfartyg, digitala stödsystem, markinfrastruktur och användning av det lägre luftrummet för exempelvis godslogistik, samhällsservice, inspektioner och framtida persontransporter.

Intermodala logistiknoder

Intermodala logistiknoder är strategiskt placerade platser där olika transportslag som väg, järnväg, sjöfart och flyg – möts och samverkar för att effektivisera godstransporter. Syftet är att underlätta omlastning mellan transportslagen, minska transportkostnader och miljöpåverkan samt öka logistikens flexibilitet (Trafikverket, u.å; Region Skåne, 2025d).

Klimatanpassning

”Klimatanpassning är åtgärder som syftar till att skydda miljön och människors liv, hälsa och egendom genom att samhället anpassas till de konsekvenser som ett förändrat klimat kan medföra för mark, vatten och bebyggelse. Effekter såsom förskjuten växtsäsong, havsnivåhöjning, torka, skogsbränder och översvämningar ställer krav på åtgärder för att anpassa samhället till de klimatförändringar vi redan märker av och de vi inte kommer kunna förhindra i framtiden.” (Naturvårdsverket, u.å).

Kombinerad mobilitet

Kombinerad mobilitet innebär att integrera olika transporttjänster som exempelvis buss, tåg och cykelpooler i ett tjänstepaket (Innovation Skåne, 2026).

Mobilitet

Mobilitet är möjlighet till förflyttning. Detta är en grundläggande förmåga som påverkas av både personliga förutsättningar och yttre faktorer som infrastruktur och ekonomiska resurser (Region Skåne, 2025d).

Naturbaserade lösningar

”Naturbaserade lösningar är åtgärder som utgår från naturens förmåga för att lösa samhällsutmaningar. Utsläppsminskningar, klimatanpassning och arbete för människors hälsa är några områden där naturbaserade lösningar kan bidra till ett mer hållbart samhälle” (Naturvårdsverket, 2026b)

Planerbar elproduktion

Planerbar elproduktion är elproduktion som kan förutses på förhand. Genom planerbar elproduktion går det att bestämma när vattenkraftverk, gasturbiner, kärnkraftverk eller värmekraftverk ska producera el och hur mycket (Region Skåne, 2025a).

Redundans

Redundans innebär att det finns reservsystem så att samhällsviktiga funktioner fortsätter fungera. Det kan gälla för exempelvis teknisk infrastruktur och transportinfrastruktur (Region Skåne, 2025c).

Repowering av vindkraft

Repowering, även kallat generationsväxling innebär att ersätta eller uppgradera befintliga vindkraftverk på samma projektområde för att bibehålla eller öka eleffekten, förlänga livslängden och eventuellt optimera elproduktionen på befintlig plats (Region Skåne, 2026).

Resiliens

”Resiliens är kapaciteten hos ett system, vare sig det är en skog, en stad eller en ekonomi, att hantera förändringar och fortsätta att utvecklas. Det handlar alltså om både motståndskraft och anpassningsförmåga samt om förmågan att vända chocker och störningar, som en finanskris eller klimatförändringar, till möjligheter till förnyelse och innovativt tänkande (...).” (Stockholm Resilience Centre, 2021).

Robusthet

Robusthet avser exempelvis ett systems förmåga att upprätthålla sin funktion trots störningar, påfrestningar eller oväntade händelser (Region Skåne, 2025c).

Självförsörjningsgrad

Är ett mått som anger i vilken utsträckning ett system eller geografiskt område producerar tillräckligt mycket av en vara för att täcka sitt eget behov inom exempelvis energiförsörjning eller livsmedelsförsörjning.

Skadelindringshierarkin

Skadelindringshierarkin är en modell som ska bidra till att förebygga och lindra skador vid exploatering (Naturvårdsverkets forskning, 2021). Enligt Boverket (2018a) beskrivs skadelindringshierarkin följande: ”Vid exploateringar ska man i första hand försöka undvika eller minimera påverkan, genom skyddsåtgärder. Först om detta inte är möjligt kan kompensation övervägas. Detta innebär att skador vid exploatering i första hand ska undvikas genom god planering, i andra hand ska hänsyn tas vid utformning av verksamheten för att minimera skadan av exploatering och i tredje hand ska efterbehandling och andra avhjälpande åtgärder på plats genomföras för att så långt det är möjligt mildra de negativa effekter som uppstår. Det är först om skada kan förväntas återstå trots att samtliga dessa åtgärder vidtagits som kompensation kan bli aktuellt (...)”.

Tillgänglighet

Tillgänglighet handlar om möjligheten att nå något önskvärt. Det kan exempelvis innefatta arbetstillfällen, service, kultur, sociala sammanhang eller näringslivets tillväxtmöjligheter (Region Skåne, 2025d).

Urban värmeöeffekt

”Den urbana värmeöeffekten innebär att tättbebyggda områden är varmare än sitt omland. Effekten uppstår på grund av den byggda miljöns fysiska struktur och byggnadsmaterial som lagrar värme under dagen och avger värme under natten. På natten fungerar materialen som element som avger värme vilket gör att städer inte kyls ner lika snabbt som dess omland. Då de svala nätterna uteblir får svaga grupper såsom sjuka, äldre och barn svårt att återhämta sig från värmen. Skillnaden i temperatur mellan stad och landsbygd kan ibland vara så stor som upp till tio grader Celsius (...)” (Boverket, 2018b).

Öresundsregionen

Öresundsregionen är en transnationell samarbetsregion som består av Region Skåne på den svenska sidan av Öresund och Region Hovedstaden och Region Sjælland på den danska (Öresundsinstitutet, 2021).

3-30-300 principen

Begreppet har tagits fram för att resonera kring hur mycket grönska en stad behöver. Principen utgår från tre riktvärden. 3 träd: Alla ska kunna se minst tre träd från sin bostad, skola och arbetsplats. 30 procent: Varje stadskvarter ska ha minst 30 procents krontäckningsgrad. 300 meter: Alla invånare ska ha max 300 meter till ett grönområde (Region Skåne,2023; Naturvårdsverket, 2026a).

Referenser

Boverket. (2021). *Ekosystemtjänster i plan-och bygglagen.* Ekosystemtjänster i PBL - PBL kunskapsbanken - Boverket

Boverket. (2018a). *Frivillig ekologisk kompensation i planering och byggande.* Frivillig ekologisk kompensation - PBL kunskapsbanken - Boverket

Boverket. (2018b). *Grönska och vatten reglerar temperaturen vid värmeböljor.* Grönska reglerar temperaturen - PBL kunskapsbanken - Boverket

Myndighetsnätverket för klimatanpassning. (2025). *Erosion.* Erosion — SMHI - Klimatanpassning

Naturvårdsverket forskning. (2021). *Ekologisk compensation.* Ekologisk kompensation ISBN 978-91-620-7008-3

Naturvårdsverket. (2026a). *Grönplanering - Planeringsprinciper för grönstruktur.* Grönplanering

Naturvårdsverket. (u.å). *Klimatanpassning.* Klimatanpassning

Naturvårdsverket. (2026b). *Naturbaserade lösningar.* Naturbaserade lösningar

Naturvårdsverket. (2023). *Vad är biologisk mångfald?* Vad är biologisk mångfald?

Naturvårdsverket. (2024). *Vad är ekosystemtjänster?* Vad är ekosystemtjänster?

Region Skåne. (2025a). *Avsiktsförklaring för vindkraft.* Avsiktsförklaring för vindkraftens utveckling i Skåne

Region Skåne. (2025b). *Energizoner i fysisk planering i Skåne.* Energizoner i fysisk planering i Skåne - Utveckling Skåne

Region Skåne. (2025c). *Innovativ luftmobilitet.* iam-kunskapsoversikt-2505.pdf

Region Skåne (2024a). *Landbaserad vindkraft i Skåne- underlag för dialog och samverkan.* Landbaserad vindkraft i Skåne – Underlag för dialog och samverkan

Region Skåne. (2026). *Repowering av vindkraft.* Repowering av vindkraft - Utveckling Skåne

Region Skåne. (2024b). *Strategi för en grön infrastruktur i Region Skåne.* Strategi för grön infrastruktur

Region Skåne. (2025c). *Strategi för näringslivsfrämjande och kompetensförsörjning i Skåne.* Strategi för näringslivsfrämjande och kompetensförsörjning i Skåne - Utveckling Skåne

Region Skåne. (2025d). *Transportstrategi för hållbar tillgänglighet i hela Skåne.* Transportstrategi remissversion april 2025

Region Skåne. (2023). *3-30-300 i Skåne.* 3-30-300 i Skåne - Utveckling Skåne

Statistiska centralbyrån (SCB). (2021). *Grönytor i och omkring tätorter*. Grönytor i och omkring tätorter

Trafikverket. (u.å). *Framtidens moderna intermodala logistiknoder-kunskaps-och utvecklingsbehov*. Framtidens moderna intermodala logistiknoder-kunskaps-och utvecklingsbehov

Stockholm resilience centre. (2021). *Vad är resiliens? En introduktion till forskning om socialekologiska system*. What is resilience? - Stockholm Resilience Centre

Sveriges kommuner och regioner (SKR). (2025). *Konnektivitet – grundläggande digital infrastruktur*. Konnektivitet-grundläggande digital infrastruktur - SKR

Innovation Skåne. (2026). *Kombinerad mobilitet i Skåne.* Kombinerad mobilitet i Skåne - Innovation Skåne

Transportstyrelsen. (2025). *Geografiska UAS-zoner*. Geografiska UAS-zoner - Transportstyrelsen

Öresundsinstitutet. (2024). FAKTA: Öresundsregionen har 4,2 miljoner invånare. FAKTA: Öresundsregionen har 4,2 miljoner invånare – Øresundsinstituttet

Region Skåne
291 89 Kristianstad
Telefon: 044-309 30
00 utveckling.skane.se